

KÚRIA

Bfv.II.833/2011/7.szám

A Kúria Budapesten, a 2012. január 12. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A csalás büntette és más bűncselekmények miatt folyamatban volt büntetőügyben a III. r. terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Miskolci Városi Bíróság 16.B.4441/2006/250. számú ítéletét és a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 7.Bf.1541/2010/8. számú végzését a III. r. terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

I. A Miskolci Városi Bíróság a 2010. június 28.-án kihirdetett 16.B.4441/2006/250. számú ítéletével a III. r. terheltet bűnösnek mondta ki felbujtóként elkövetett csalás büntettségében [Btk. 318. § (1) bek., (5) bek. a) pontja] és 2 rb. bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntettségében [Btk. 274. § (1) bek. c) pontja]. Ezért őt - halmazati büntetésül - mint különös visszaesőt 2 év 3 hónap börtönre, mellékbüntetésül 3 év közügyektől eltiltásra ítélte. Elrendelte egyúttal a Kiskőrösi Városi Bíróság 1.B.387/1999/4. számú ítéletével kiszabott 1 év börtönbüntetés végrehajtását.

A tényállás 1. pontjában írt cselekmény vádja alól felmentésért, a tényállás 2. pontjában írt cselekmény minősítésének megváltoztatása és a büntetés enyhítése érdekében a II. r. terhelt és védője által bejelentett fellebbezés folytán másodfokon eljáró Borsod-Abaúj-

Zemplén Megyei Bíróság a 2011. február 16.-án tartott nyilvános ülésen kihirdetett 7.Bf.1540/2010/8. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét a III. r. terhelt tekintetében helybenhagyta.

Az elsőfokú bíróság által megállapított és a másodfokú bíróság által kiegészített tényállás a következő:

Tényállás 1. pontja

Az 1966-ban született, büntetett előéletű III. r. terhelt 2004-ben került kapcsolatba az sz.-i székhelyű T.-B. Ingatlanforgalmazó és Ingatlanhasznosító Korlátolt Felelősségű Társaság (a továbbiakban: T.-B. Kft.) ügyvezetőjével, és élettársával, akik a gazdasági társaságot értékesíteni kívánták és vevőt kerestek rá. A gazdasági társaság eladását a III. r. terhelt kezdte irányítani és koordinálni. Ennek során, 2004 nyarán arra kérte a IV. r. terheltet, hogy segítsen olyan személyek felkeresésében, akik hajlandóak céget névlegesen átvenni. IV. r. terhelt ugyanezzel megkereste V. r. terheltet, aki I. r. és II. r. terheltet csekély pénzüsszeg átadásának ígéretével rávette arra, hogy adják nevüket a T.-B. Kft. üzletrészeinek az átruházásához.

2004. június 1. napján egy ügyvédi irodában a Th.-B. Kft. képviselőjében eljáró ügyvezető, mint eladó és az I. r., valamint a II. r. terheltek, mint vevők adásvételi szerződést kötöttek a 35 millió forint törzstőkéjű T.-B. Kft.-nek a Th.-B. Kft. tulajdonában álló 34.900.000 forint névértékű üzletrészenek névértéken történő adásvételéről. A szerződés 2. pontja szerint az I. r. terhelt 26.250.000 forint, II. r. terhelt 8.650.000 forint névértékű üzletrészt vásárolt meg és azt a szerződés aláírásával egyidejűleg megfizette.

Ugyanezen a napon Sz. I. eladó és a II. r. terhelt vevő adásvételi szerződést kötött a T.-B. Kft. 100.000 forint névértékű, az eladó tulajdonában álló üzletrészenek az eladásáról. Az adásvételi szerződés 2. pontja szerint a vásárlásra névértéken került sor és a vételárat a vevő a szerződés aláírásával egyidejűleg kifizette az eladónak.

Az ugyancsak 2004. június 1. napján és ugyanott megkötött társasági szerződés szerint I. r. és II. r. terheltek a T.-B. Kft.-t (a továbbiakban: T. 2004. Kft.) néven működtették tovább, amelynek törzstőkéje 35 millió forint, ebből az I. r. terhelt törzsbetétje 26.250.000 forint, a II. r. terhelt törzsbetétje 8.750.000 forint.

Az adásvételi szerződéseket, valamint a T. 2004. Kft. ügyvezető tisztségébe történt megválasztást elfogadó és az I. r. terhelt által 2004. június 1. napján tett nyilatkozatot egyik tanúként a III. r. terhelt írta alá.

A cégbejegyzéshez szükséges iratok 2004. október 7.-én kerültek benyújtásra a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bírósághoz, mint cégbírósághoz, és e bíróság a T. 2004. Kft.-t 2004. november 8.-án jegyezte be a cégjegyzékbe.

Az I. és II. r. terhelt nem szándékozott gazdasági tevékenységet folytatni, nem kívánt a gazdasági társaság tulajdonosa lenni. Az üzletrész adásvételi szerződésekben feltüntetett vételárat nem fizették ki, arra módjuk és lehetőségük sem volt. Az I. r. terhelt, mint vezető tisztségviselő soha nem járt el a gazdasági társaság ügyeiben, ügyintézését nem folytatótt. A társaság tevékenységében, működtetésében nem vett részt. A megvásárolt gazdasági társaság gazdasági tevékenységet nem folytatótt.

A fiktív adásvételi szerződés és társasági szerződés folytán a cégjegyzékbe, mint közhiteles nyilvántartásba valótlán adatok kerültek. A III. r. terhelt a fentiekben részletezett módon mindvégig szervezte, bonyolította az ügyleteket és segítette az I. és II. r. terheltek cselekményeinek a végrehajtását.

A tényállás 2. pontja

Az 1. tényállási pontban részletezett cégértékesítést követően, 2004. június 1. és 2004. november 8. napja között a T. 2004. Kft. egyáltalán nem működött, tevékenységet nem fejtett ki. Az I. r. és a II. r. terheltek a 2004. november 8. napján P.-n megtartott taggyűlésen a T. 2004. Kft.-t, illetve az abban meglévő üzletrészeiket 10.000-10.000 forintért értékesítették az ugyanezen a napon kelt adásvételi és társasági szerződés szerint H. E. és K. I. lakosoknak. A gazdasági társaság neve ettől kezdve ismét a korábbi, tehát T.-B. Kft. lett. A változást a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság, mint Cégbíróság a cégjegyzékbe 2004. december 7. napján 2004. november 8. napjára visszaható hatállyal bejegyezte. Az I. r. terhelt tagsága és tisztségviselői megbízatása, illetve a II. r. terhelt tagsága a T. 2004. Kft.-ben 2004. november 8. napján megszűnt.

A III. r. terhelt a T. 2004. Kft. értékesítésének tudatában Széchenyi kártya hitelszerződés megkötését vetette fel, illetve ennek megkötésére hívta fel az I. r. terheltet, mint a kft. tisztségviselőjét. E felhívás eredményeként az I. és III. r. terhelt 2004 decemberében megjelent Bank Rt. fiókjában 10 millió forint hitel igénylése érdekében. A Széchenyi kártya igénylési lapot és a kapcsolódó nyilatkozat egyes részeit a III. r. terhelt töltötte ki, majd azokat 2004. november 17. és 18. napi keltezéssel az I. r. terhelt aláírta.

Ilyen előzmények után 2004. december 20.-án az I., II. és III. r. terheltek megjelentek a bankfiókban és ott az I. r. terhelt 10 millió forint hitel erejéig folyószámla hitelszerződést kötött. Az

Bank által rendelkezésre bocsátott hitelkeretből az I. r. terhelt 2004. december 27.-én 7.540.000 forintot, 2005. január 3.-án további 2.000.000 forintot vett fel készpénzben a bank pénztárában, amelyet állítása szerint átadott a III. r. terheltnek, ám ez utóbbi nem nyert kétséget kizáróan bizonyítást. A felvett hitelösszeg további sorsa ismeretlen.

A hitel felvételére a fentiek szerint a III. r. terhelt rábírását követően került sor. A hitel ügyintézését ő koordinálta, irányította és mindent megtett annak érdekében, hogy az sikeresen záruljon annak tudatában, hogy a T. 2004. Kft. már nem létezett és az I. r. terhelt ügyvezetői tisztsége is megszűnt.

A Fővárosi Bíróság a 2006. október 6. napján meghozott 15.G.40.119/2006/11. számú ítéletében - amely a Fővárosi Ítéletábla 10.Gf.40.329/2007. számú helybenhagyó végzésével 2007. november 13.-án emelkedett jogerőre - megállapította, hogy a Bank és az álképviselő által 2004. december 17. napján aláírt Széchenyi kártya programhoz kapcsolódó jognyilatkozattal a Bank és a T.-B. Kft. között nem jött létre szerződés és ebből kifolyólag a T.-B. Kft. nem tartozik teljesítéssel a Banknak. Erre figyelemmel a megyei bíróság szükségtelennek tartotta bizonyítás felvételét a másodfokú eljárás során annak tisztázása érdekében, hogy a 10 millió forintot (értsd 9.540.000 forintot) időközben a T.-B. Kft. megfizette-e vagy valamilyen módon elszámolta-e a Bankkal.

A megyei bíróság szerint e cselekmény azért nem minősülhet a Btk. 318. §-ának (1) bekezdésében meghatározott, az (5) bekezdésének a) pontja szerint minősülő és büntetendő (jelentős kárt okozó) csalás büntette helyett a védő által indítványozott, a Btk. 297/A. §-a szerinti hitelezési csalás büntettének, mert az I. és a II. r. terheltek a T. 2004. Kft.-ben meglévő üzletrészeiket 2004. november 8.-án értékesítették, így ezen a napon az I. r. terhelt képviseleti jogosultsága is megszűnt. Ebből következően gazdasági bűncselekmény alanyává nem is válhatott.

Tényállás 3. pontja

Ismeretlen személy 2004. december 16. napi keltezéssel valótlán tartalmú adóigazolást készített 2004. december 16. napi keltezéssel a T. 2004. Kft. 10 millió forint keretösszegű hitelszerződésének a megkötéséhez az APEH Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Igazgatóságának a nevében. Az igazolást az I. r. terhelt felhasználta a hitel igényléséhez tudva annak valótlán tartalmáról. Az I. r. terhelt által felhasznált számú nemleges adóigazolást az APEH soha nem adott ki, a megjelölt előzményi szám soha nem létezett. Az igazoláson pecsét sem volt és az igazolás kiállításának időpontjában a gazdasági társaság neve már nem T. 2004. Kft volt, hanem T.-B. Kft.

A III. r. terhelt is tudott az igazolás valótlan voltáról és 2004. december 23.-án az I. r. terhelt kérésére a kiskunmajsai postáról - a fax kísérelő úrlapon az I. r. terhelt nevet aláírva - az adóigazolást a Bank fiókba elfaxolta.

A III. r. terhelt azzal a magatartásával, hogy a fiktív adóigazolás beszerzésében közreműködött, és a faxkísérelő úrlapot az I. r. terhelt helyett aláírta, bűnsegédként a Btk. 274. §-a (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott közokirat-hamisítás bűntettét valósította meg.

II. A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a III. r. terhelt védője nyújtott be felülvizsgálati indítványt arra hivatkozással, hogy a tényállás 2. pontjában csalásként értékelte cselekmény téves minősítése folytán törvénysértően súlyos büntetés kiszabására került sor.

Az indítvány indokai szerint attól függetlenül, hogy a polgári ügyben eljáró bíróságok a szerződés létre nem jöttét állapították meg, a bank valójában mégiscsak átutalt 10 millió forint hitelt a T.-B. Kft.-nek. Az érvényes szerződés hiánya még nem mentesíti a céget a ténylegesen átvett pénz visszafizetése alól. A bank a jogalap nélküli gazdagodás címén követelheti vissza az átutalt hitel összegét. Bár a Bank soha nem indított sem végrehajtási, sem felszámolási eljárást a T.-B. Kft.-vel szemben, azonban bizonyos, hogy a 10 millió forint hitelt visszakövetelte, ezért ebből a körülményből nagyon úgy tűnik, hogy a cég és a bank az azóta eltelt 6 év alatt egymással elszámolta a hitelt.

Feltétlenül szükséges lett volna annak feltárása, hogy a T.-B. Kft. elszámolta-e a 10 millió forintot a Bank felé, mert az okirati körülményekből az következik, hogy igen.

Mindezekre figyelemmel - és a 3/2009. BJE határozatban foglalt iránymutatás alapján - a védő szerint összességében a Btk. 297/A. §-ában meghatározott hitelezési csalás bűntettére vonható következtetés szemben a bíróság ítéletében megállapított csalás bűntettével.

A hitelezési csalás büntetési tétele enyhébb, mint a III. r. terhelt terhére rótt csalás bűntettének a büntetési tétele. Az ő közreműködése az ügyben egyébként is csekély, ezért személyi körülményeire is figyelemmel reális lehetőség áll fenn a végrehajtandó szabadságvesztés helyett akár pénzbüntetés vagy közérdekű munka kiszabására is. A védő ezért a minősítés megváltoztatását és a büntetés enyhítését indítványozta.

A Legfőbb Ügyészség a BF.2410/2011. számú átiratában a védő felülvizsgálati indítványát alaptalannak tartotta. Álláspontja

szerint a hitelt a bank megtévesztés eredményeként folyósította. Erre a megtévesztést eredményező magatartásra az I. r. terheltet a III. r. terhelt bírta rá. A III. r. terhelt bűnösségének megállapítására és cselekményeinek minősítésére anyagi jogi törvénysértés nélkül került sor és hatályon kívül helyezéshez vezető eljárási szabásértésre sem merült fel adat. A Legfőbb Ügyészség ezért azt indítványozta, hogy a Kúria jogerős ügydöntő határozatot a III. r. terheltre vonatkozó részében hatályában tartsa fenn.

A védő utóbb kiegészítette a felülvizsgálati indítványát. Aszerint az eljárási bíróságok tévesen rendelték el a Kiskőrösi Városi Bíróság 1.B.387/1999/4. számú ítéletével kiszabott 1 év - végrehajtásában 4 év próbaidőre felfüggesztett - börtönbüntetés végrehajtását, mert annak végrehajthatósága - a Btk. 67. §-a (1) bekezdésének d) pontja alapján - a Miskolci Városi Bíróság elsőfokú, nem jogerős ítéletének a kihirdetését megelőzően, már 2009. október 11. napján elévült. A védő ezért azt indítványozta, hogy az elévült egy év szabadságvesztés tartamát a Kúria a III. r. terhelttel szemben kiszabott büntetés tartamából vonja le.

A Kúria a Be. 420. §-ának (1) bekezdése és a Be. 424. §-ának (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott, amelyen a védő a felülvizsgálati indítványát fenntartotta és azzal egyezően részletesen indokolta.

Hangsúlyozta, hogy a tényállás 2. pontjában írt cselekmény kapcsán a hitelfelvételben részes felek között nem jött létre jogviszony, ezért nem csak csalás, hanem hitelezési csalás sem valósulhatott meg. Az utóbbit ugyanis csak hitelszerződés keretei között lehet elkövetni.

A Bank a saját hibájából nem győződött meg arról, hogy ki az adós, a saját mulasztása folytán fizetett, ez az ő kockázata.

Az irányadó tényállásból nem lehet a visszafizetési szándék hiányára sem következtetni. Ha a T.-B. Kft. nem köteles a felvett hitelt visszafizetni azért, mert az I. r. terhelt nem volt a cég képviselője, akkor utóbbi a kár okozásáért sem tartozik felelősséggel. Ha pedig nincs visszafizetési kötelezettsége, akkor a csalás megállapítása kizárt.

A legfőbb ügyész képviselője a nyilvános ülésen az átiratában foglaltakat fenntartotta és azzal egyező indítványt tett. Hangsúlyozta, hogy klasszikus csalás valósult meg, ezért a hitelezési csalás megállapítására nem kerülhet sor. A Be. 416. §-a (4) bekezdésének c) pontjára figyelemmel pedig a felfüggesztett szabadságvesztés utólagos végrehajtásának törvénysértő elrendelése a felülvizsgálati eljárásban nem orvosolható.

A III. r. terhelt a nyilvános ülésen csatlakozott a védőjéhez. Hangsúlyozta, hogy a bíróságok jelentősen eltúlozták a szerepét azért, mert az I. r. terhelt vallomására alapították a tényállást. Az adóigazolás továbbításában valóban közreműködött, de az csupán egy másolat volt és nem tudta, hogy a tartalma valótlan. A büntetésének az enyhítését kérte.

III. A Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot az abban rögzített tényállás alapul vétele mellett egyrészt a felülvizsgálati indítványban megjelölt - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének b) pontjában meghatározott - okból, valamint - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontjában írt eljárásjogi felülvizsgálati okok tekintetében - hivatalból [Be. 423. § (4)-(5) bek.] bírálta felül.

Ennek során a felülvizsgálati indítványt részben a törvényben kizártnak, részben alaptalannak, a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatát alaposnak találta.

1.

Felülvizsgálati indítványában a III. r. terhelt védője részben a megállapított tényállást támadja, amikor arra hivatkozik, hogy bár a Bank soha nem indított sem végrehajtási, sem felszámolási eljárást a T.-B. Kft.-vel szemben, azonban bizonyos, hogy a 10 millió forint hitelt visszakövetelte, ezért ebből a körülményből nagyon úgy tűnik, hogy a cég és a bank az azóta eltelt 6 év alatt egymással elszámolta a hitelt.

A Kúria azt állapította meg, hogy mindez nem csupán a bíróságok által megállapított tényállásban nem szerepel, de még az eljárás iratanyagában sem merült fel.

A védő szerint feltétlenül szükséges lett volna annak feltárása, hogy a T.-B. Kft. elszámolta-e a 10 millió forintot a Bank felé, mert az okirati körülményekből az következik, hogy igen.

E körben a védő ugyancsak elszakadt a jogerős ítéletben megállapított tényállástól, ezért a Kúria mindenekelőtt arra mutat rá, hogy a felülvizsgálat olyan rendkívüli jogorvoslat, amelyre csak a törvényben pontosan meghatározott feltételek esetén nyílik lehetőség. A felülvizsgálati eljárásban a tényálláshoz kötöttség érvényesül. A tényállás helyessége, az ítélet megalapozottsága, a bizonyítékok értékelése nem vizsgálható, nem bírálható felül. A Be. 423. §-a (1) bekezdésének második mondata szerint a felülvizsgálati indítványban a jogerős határozat által megállapított tényállás nem támadható. A felülvizsgálati eljárásban a jogerős ítéletben megállapított tényállástól eltérő tényállás megállapítására ennél fogva nem kerülhet sor és ilyen eltérő tényállás megállapítása érdekében a jogerős döntés hatályon kívül helyezésére sincs

törvényes lehetőség.

Mivel a tényállás támadása alapján nincs helye felülvizsgálatnak, e körben a III. r. terhelt védőjének indítványa a törvényben kizárt indítvány.

Értékelve ugyanakkor a védő jogi érveit, a Kúria is azt állapította meg, hogy az I. r. terhelt által okozott kár megtérülésének a terheltek - s közöttük a III. r. terhelt - büntetőjogi felelősségre vonása körében valóban jelentősége lehetett volna ám e kérdés tisztázását az eljáró bíróságok ennek ellenére elmulasztották.

A Kúria megállapította továbbá, hogy az eljáró bíróságok a csalás bűncselekményével okozott kár összegének a megállapítását is elmulasztották a tényállásban. A jogerős ítélet ebben a részében is hiányos és ezért megalapozatlan.

A tényálláshoz kötöttség folytán a felülvizsgálati ügyben eljáró Kúriának a megalapozatlan tényállás alapján is állást kell foglalnia a felülvizsgálati indítvány alapossága tárgyában.

A Kúria abból a tényállásból indult ki, hogy a gazdasági tevékenységet nem folytató T. 2004. Kft. képviselőjére hivatkozással eljáró I. r. terhelt - aki a gazdasági vállalkozás körébe tartozó tevékenységet soha nem végzett - már a T. 2004. Kft. eladását követően, hamis adóigazolás felhasználásával szerezte meg és vette fel a 9.540.000 forint kölcsönt. E pénzt nem a vállalkozás tevékenységi körében használta fel, hanem abból „kivitte” és ismeretlen célra használta fel. Ezt a cselekményt az eljáró bíróságok jelentős kárt okozó befejezett csalás bűntetteként értékelték. Mindebből a Kúria arra következtetett, hogy az eljáró bíróságok a bűnösség kimondásakor abból indultak ki, hogy az I. r. terhelt 9.540.000 forint kárt okozott. Ez jogi következtetés útján a megállapított tényállásból is levonható.

E tényállás megállapítása körében nincs jelentősége annak, hogy az esetleges jogutódlás folytán a T. 2004. Kft. jogutódja, a T.-B. Kft. a felvett hitel összegével esetlegesen gazdagodott volna - amire egyébként sincs adat -, mert az a megállapított tényállásból egyenesen következik, hogy a felvett készpénz nem került be a jogelőd T. 2004. Kft. gazdálkodásába.

2.

A Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontja alapján felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye, ha a bíróság határozatának meghozatalára a 373. § (1) bekezdésének I. b) vagy c) pontjában, illetve II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott eljárási szabálysértéssel került sor. Valójában ilyen, az érdemi felülvizsgálatot megalapozó eljárási

szabálysértésre is hivatkozott a III. r. terhelt védője, amikor azt állította, hogy az eljáró bíróságok a tényállás 2. pontjában csalásként értékelt cselekmény minősítésének indoklására vonatkozó kötelezettségüket nem teljesítették maradéktalanul.

A Be. 373. §-a (1) bekezdésének III./a) pontja szerint a másodfokú bíróság hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha a bűnösség megállapítása, a felmentés, az eljárás megszüntetése, a cselekmény jogi minősítése vagy a büntetés kiszabása, illetve az intézkedés alkalmazása tekintetében az elsőfokú bíróság az indoklási kötelezettségének oly mértékben nem tett eleget, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan.

Az I. fokú bíróság - amint arra a védő valóban helyesen hivatkozott - elmulasztotta annak jogi indoklását, hogy miért minősítette a tényállás 2. pontjában írt cselekményt a Btk. 318. §-ának (1) bekezdésében meghatározott csalás bűncselekményének. Ítéletében csupán a III. r. terhelt felbujtói közreműködését indokolta. A tettesi bűncselekmény minősülése körében az ítélet csak annyit rögzít, hogy az összesen 9.540.000 forint hitel tényleges felvételére megtévesztéssel került sor. A csalás további tényállási elemeit - mint a megtévesztés mellett a jogtalan haszonszerzési célzat, a károkozás, vagy az okozati összefüggés - nem azonosították be, és a szándékos - részben célzatos - bűnösség megállapításának indokairól sem adtak számot.

A Kúria e körben mindenekelőtt azt állapította meg, hogy ez a hiányosság nem olyan mértékű, amely a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését indokolná. A jogi indoklás ilyen jellegű hiányosságait ugyanis a rendes eljárásban eljáró másodfokú bíróság is pótolhatja és nincs akadálya annak, hogy e körben szükséges következtetéseket a rendkívüli jogorvoslat alapján eljáró Kúria is levonja. Ezért a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését eredményező eljárási szabálysértés nem valósult meg.

Az irányadó tényállásból arra vonható következtetés, hogy a csalást tettesként végrehajtó I. r. terhelt jogtalan haszonszerzés céljából követte el a terhére megállapított valamennyi cselekményt. A jogerős ítéletben megállapított tényállás szerint személyének a kiválasztására éppen azért került sor, mert nehéz anyagi körülmények között élt, állandó munkaviszonnyal, munkaviszonyból származó legális megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkezett. Anyagi ellenszolgáltatásért vette át céget, ezért 5.000 forintot kapott és a cselekmények végrehajtásával kapcsolatos valamennyi költségét megtérítették.

Az I. r. terhelt által megvásárolt gazdasági társaság gazdasági tevékenységet nem folytatott, ez nem is állt tagjainak a

szándékában. Ehhez megfelelő eszközeik sem voltak. A 10 millió forint hitel felvételére nem a gazdasági tevékenység folytatása érdekében került sor. A pénzt a felvételét követően azonnal eltüntették, sorsa azóta is ismeretlen. Mindezekből csak arra vonható okszerű következtetés, hogy visszafizetése nem is állt az I. r. terhelt szándékában, és erre nem is volt reális lehetősége. Ezért a csalás a Btk. 318. § (1) bekezdésében meghatározott valamennyi tényállási eleme maradéktalanul megvalósult.

Miután a hitelezési csalás (Btk. 297/A. §) és a csalás nem egymást fedő tényállások, nem állnak a speciális és a generális tényállás viszonyában egymással, ezért a károkozásra is kiterjedő szándékosság esetén a hitelezési csalás megállapítására nincs is törvényes lehetőség, amint arra a 3/2009. BJE határozatában a Legfelsőbb Bíróság már rámutatott.

A védő indítványában foglaltaktól és a III. r. terhelt nyilatkozatától eltérően, az ítéletben felelősségre vont terheltek terhére megállapított valamennyi bűncselekmény végrehajtásában a III. r. terheltnek központi szerepe volt. Ő volt azok értelmi szerzője. A végrehajtásban is mindvégig irányító, koordináló, szervező szerepet töltött be és saját akaratának megfelelően mozgatta a többi terheltet is. Ennek keretében bírta rá az I. r. terheltet a tényállás 2. pontjában rögzített csalás elkövetésére, ezért felbujtói bűnrészességének a megállapítása is megfelel a büntető anyagi jog rendelkezéseinek.

3.

A Be. 416. §-a (1) bekezdésének b) pontja alapján a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak.

A büntetés vagy az intézkedés akkor törvénysértő, ha a kiszabásának, illetve alkalmazásának a feltételeit meghatározó törvényi rendelkezésekkel ellentétes. Így pl. törvénysértő a büntetés, ha a bíróság a büntetési tétel kereteit meghaladó tartamú szabadságvesztést szabott ki, vagy a törvényi feltételek hiányában szabott ki valamely büntetést.

A III. r. terhelttel szemben a 2 év 3 hónap végrehajtandó börtön kiszabására e törvényi keretek között került sor. E törvényes keretek között viszont már a jogalkalmazói egyéniesítés érvényesül, ezért az elsőfokú bíróság döntését már a másodfokú bíróság sem bírálhatja felül korlátlanul [lásd Be. 371. § (2) bek.].

A jogbiztonság érdekében és „a jogerő tiszteletének” a jegyében a törvény korlátozza a jogerős ügydöntő határozatban megállapított

büntetés vagy intézkedés felülvizsgálatát. Ha a minősítés törvényes és más anyagi jogszabálysértés sem történt, a büntetés nemét vagy mértékét meghatározó rendelkezéseket nem lehet megtámadni abból az okból, hogy eltúlzottan - vagy akár törvénysértően - súlyosak vagy enyhék. A büntetéskiszabás önmagában nem képezheti felülvizsgálat tárgyát.

E felülvizsgálati ok kapcsán utal ugyanakkor a Kúria arra, hogy a tényállás 3. pontjában írt cselekményt tévesen minősítették az eljáró bíróságok a Btk. 274. §-a (1) bekezdésének c) pontja szerint minősülő és büntetendő közokirat-hamisítás büntettének. A bíróságok által megállapított tényállás szerint ugyanis az ismeretlen személy által készített hamis és valótlan tartalmú adóigazolást az I. r. terhelt a hitel igényléséhez felhasználta, és a III. r. terhelt ehhez nyújtott pszichikai és fizikai segítséget. Cselekményével a Btk. 274. §-a (1) bekezdésének b) pontjában meghatározott és aszerint büntetendő közokirat-hamisítás büntettségéhez nyújtott bűnsegélyt. E bűncselekmény büntetési tétele azonban azonos az (1) bekezdés c) pontjában büntetni rendelt (ún. intellektuális) közokirat-hamisítás büntettének büntetési tételével, ezért ez a téves minősítés sem eredményezte törvénysértő büntetés kiszabását.

4.

A védő indítványozta végül annak megállapítását, hogy a Kiskőrösi Városi Bíróság 1.B.387/1999/4. számú ítéletével kiszabott 1 év - végrehajtásában 4 év próbaidőre felfüggesztett - börtönbüntetés végrehajtásának utólagos elrendelésére e büntetés elévülését követően került sor.

E körben a Kúria az állásfoglalásának kialakításakor abból indult ki, hogy a Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontja értelmében nincs helye felülvizsgálatnak, ha a törvénysértés különleges eljárás (XXIX. Fejezet I., II. Cím) lefolytatásával orvosolható.

A Be. 572. §-ának (6) bekezdésében meghatározott különleges eljárásban a bíróság utólag határoz a próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtása elrendelésének hatályon kívül helyezéséről, ha a szabadságvesztés végrehajtását törvénysértően rendelte el.

A Kúria egyetértett e legfőbb ügyész képviselőjének indítványával abban, hogy az egyébként alaptalan felülvizsgálati indítvány elbírálása során az önmagában különleges eljárásra tartozó törvénysértés kiküszöbölésére - a törvény kifejezett rendelkezése folytán - nem kerülhet sor. A Kúria ezért e körben a védő felülvizsgálati indítványának részletes megvizsgálását mellőzte. Tájékoztatja egyúttal a III. r. terheltet és védőjét arról, hogy a próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának elrendelésére vonatkozó ítéleti rendelkezés megváltoztatását az alapügyben első fokon eljáró bíróságnál kezdeményezhetik (Be. 555.

§).

Mindezekre figyelemmel - s miután nem észlelt olyan egyéb eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 423. §-ának (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a Kúria a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, s a megtámadott határozatokat - a Be. 426. §-a alapján - a III. r. terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. §-a (4) bekezdésének a b) pontja zárja ki.

A Be. 418. §-ának (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416. § (1) bekezdésének e) vagy g) pontján alapul. A Be. 421. §-ának (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Kúria mellőzheti.

Budapest, 2012. január 12.

Dr. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Molnár Gábor Miklós s.k. előadó bíró, Dr. Kiss Sándor s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

*tisztviselő
Bné*